

Enheten för social hållbarhet
Lena Jenisch
Direkt 010-223 86 30
lena.jenisch@lansstyrelsen.se

Socialdepartementet

Remissvar över betänkandet Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) S2020/06592

Länsstyrelsen Kalmar län yttrar sig här över slutbetänkandet av Utredningen Hållbar socialtjänst – en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47).

Länsstyrelsen Kalmar län bedömer att utredningen har lämnat väl genomarbetade analyser som grund för förslagen.

Utifrån utredningens förslag vill Länsstyrelsen Kalmar län (här nedan Länsstyrelsen) framföra följande synpunkter:

Sammanfattning

En övergripande stödstruktur behöver utvecklas för att stödja kommunerna i omställningen till en hållbar socialtjänst. Länsstyrelsen anser det viktigt att länsstyrelsernas roll som regional aktör uppmärksammas på ett tydligare sätt.

Socialtjänstens förebyggande perspektiv bör stärkas genom att socialnämnden även ges i uppdrag att erbjuda återfallsförebyggande insatser till personer som utövar våld i syfte att våldet ska upphöra.

För att minska risken att likställigheten hotas och ojämlikheten ökar i fråga om att erbjuda insatser utan behovsprövning, bör övervägande göras om det istället bör vara en skyldighet och inte enbart en möjlighet.

Insatsen skyddat boende bör vara en insats som inte kan tillhandahållas utan föregående individuell behovsprövning.

7.3.4 Socialtjänsten ska ha ett förebyggande perspektiv 7.5 Stöd för utvecklingen av en hållbar socialtjänst 14.3.3 Den regionala nivån behöver stärkas 14.5.1 Överenskommelse med Sveriges Kommuner och Regioner

Utredningens förslag att det förebyggande perspektivet ska läggas in som en övergripande inriktning för socialtjänstens verksamhet är mycket positivt, men kommer att innebära en stor omställningsprocess för kommunerna, då både nya synsätt på socialtjänstens verksamhet och nya arbetssätt behöver utvecklas.

Länsstyrelsen instämmer i bedömning att kommunerna kommer behöva stöd i omställningen till en mer hållbar socialtjänst och ställer sig positiv till att utredningen föreslår att regeringen bör ingå en överenskommelse med SKR i syfte att stödja kommunerna att utveckla nya arbetssätt och metoder med anledning av utredningens förslag om en hållbar socialtjänst (7.5.1, 14.5.1).

Länsstyrelsen delar även utredningens bedömning att en fungerande och effektiv kunskapsstyrning fordrar samarbete mellan kommunerna och mellan kommunerna och staten. Länsstyrelsen tillstyrker utredningens förslag att regeringen bör tillsätta en utredning med uppdrag att utreda hur man kan säkerställa en fungerande och effektiv kunskapsstyrning som säkerställer samarbete mellan kommunerna och mellan kommunerna och staten (14.3.3).

Länsstyrelserna, har redan regionalt samordningsansvar för flera tvärssektoriella uppdrag¹ inom social hållbarhet och lång erfarenhet av det hälsofrämjande och förebyggande arbetet i länen, För att utveckla nya arbetssätt och metoder utifrån förslaget om en hållbar socialtjänst kan länsstyrelsernas roll som regional aktör uppmärksammas på ett tydligare sätt.

8.3.3. Målgruppen bör tonas ned 8.3.4 Bestämmelser som omformuleras för att inriktas på insatser

Länsstyrelsen delar utredningens förslag att tona ner personers gruppstillhörighet och istället lägga större tonvikt på personers individuella behov och socialtjänstens arbetsuppgifter och insatser (8.3.3). Det öppnar upp för att socialtjänsten ska kunna

¹ Förordning (2016:1258) om regional samordning inom det brottsförebyggande området, Förordning (2012:606) om samordning inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdet m.m. S2017/07420/JÄM regionalt uppdrag att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor.

anpassa sitt arbete efter samhällsförändringar, ökad kunskap om sociala problem och stödbehov som på sikt kan bidra till ökad jämlikhet.

Länsstyrelsen hade gärna sett att utredningen, vid sidan av de angivna insatserna (8.3.4), även hade valt att förtydliga socialtjänstens arbetsuppgifter och ansvar för återfallsförebyggande insatser för våldsutövare på samma sätt som skrivningarna för missbruks- och beroendevården (se 8.3.4, tredje strecksatsen sid 424).

Genom att komplettera brottsofferstödet med återfallsförebyggande insatser till våldsutövare som en del av socialtjänstens uppgifter implementeras automatiskt ett förebyggande perspektiv. Det stärker även barnperspektivet och skyddet för barn, om föräldrar som utövar våld erbjuds insatser som motverkar våld. Vikten av ett utövarperspektiv för att motverka våld har lyfts i flera tidigare statliga utredningar².

17.3.1 Regelverket behöver bli mer flexibelt 17.3.2 Ny bestämmelse om insatser utan behovsprövning 17.3.3 Vilka insatser ska kunna tillhandahållas? Skyddat boende för våldsutsatta vuxna

Utredningen föreslår att regelverket ska bli mer flexibelt och att det ska bli möjligt för kommuner att tillhandahålla vissa insatser utan individuell behovsprövning. Länsstyrelsens erfarenhet är att det redan idag finns skillnader mellan tillgången på insatser och nuvarande förslag riskerar ökad differentiering och ojämlikhet i landet. För att likvärdighetsprincipen inte ska urholkas anser Länsstyrelsen att det istället ska bli en skyldighet för kommunerna att tillhandahålla vissa insatser utan individuell behovsprövning (17.3.1, 17.3.2). Detta skulle även gynna att socialtjänstens omställningsarbete kommer igång i hela landet och inte bara i vissa kommuner.

Vidare anser Länsstyrelsen, i motsats till utredningens förslag, att insatsen skyddat boende inte bör undantas från att föregås av en individuell behovsprövning. Personer som utsätts för våld av närstående har ofta komplexa och omfattande behov av insatser som behöver föregås av en utredning, behovsprövning och uppföljning av insatsen utifrån riskanalyser. En annan aspekt som utredningen inte benämner gällande skyddat boende utan föregående behovsprövning är likvärdig vård, för personer bosatta i mindre kommuner som saknar skyddat boende som bedrivs av eller

² Våld i nära relation – en folkhälsofråga (SOU 2014:49), En nationell strategi för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor. Diarienummer: Utdrag (kap 5) ur Skr. 2016/17:10

efter avtal med socialnämnden. Utifrån ett individperspektiv är det av vikt att hänsyn tas till lokala förutsättningar. Ytterligare en aspekt är att skyddat boende inte står under tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) i likhet med insatsen vård av vuxna i hem för vård eller boende (HVB) som föreslås kunna erhållas utan föregående behovsprövning (17.3.3).

De som medverkat i beslutet

Detta yttrande har beslutats av landshövding Peter Sandwall och föredragits av samordnare Lena Jenisch. I handläggningen har även enhetschef för Social hållbarhet, Martina Almqvist deltagit.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.